

Sygn. akt **IC 582/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Rafał Wagner
Protokolant:	sekr. sądowy Agnieszka Skolimowska

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2016 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa **K. W.**

przeciwko **J. M.**

o zapłatę kwoty 300.000 zł

I. utrzymuje w całości w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany przez Sąd Okręgowy w Warszawie 29 marca 2016 r., sygn. akt I Nc 97/16;

II. zasądza od J. M. na rzecz K. W. kwotę 14.417 (czternaście tysięcy czterysta siedemnaście) zł tytułem dalszych kosztów procesu;

III. zasądza od J. M. na rzecz K. W. kwotę 12.533,28 (dwanaście tysięcy pięćset trzydzieści trzy 28/100) zł tytułem kosztów postępowania zabezpieczającego.

Sygn. akt **IC 582/16**

UZASADNIENIE

Pozwem z 15 marca 2016 r. K. W. domagał się orzeczenia nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, że pozwany J. M. ma zapłacić na jego rzecz kwotę 300.000 zł wraz z odsetkami w skali 12% rocznie począwszy od 27 października 2014 r., a także zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kosztów procesu.

(pozew – k. 2-4)

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z 29 marca 2016 r. w sprawie I Nc 97/16 Sąd Okręgowy w Warszawie orzekł, że pozwany J. M. ma zapłacić powodowi K. W. kwotę 300.000 zł wraz z odsetkami w wysokości 12% w skali roku liczonymi od 27 października 2014 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 3.750 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłaty albo wnieść w tym terminie zarzuty.

(nakaz zapłaty – k. 10)

Zarzutami z 18 kwietnia 2016 r. pozwany J. M. zaskarżył w całości nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany przez Sąd Okręgowy w Warszawie w dniu 29 marca 2016 r. w sprawie I Nc 97/16, wnosząc jednocześnie o jego

uchylenie i oddalenie powództwa w całości, a także zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

(zarzuty – k. 18-30)

Pismem z 17 maja 2016 r. K. W. wniósł o zasądzenie od pozwanego J. M. na swoją rzecz kwoty 12.533,28 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zabezpieczającego.

(wniosek – k. 107-107v.)

W dalszym toku postępowania stanowiska stron nie uległy zmianom.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Od 2009 r. T. P. wspólnie z K. W. podjęli bliską współpracę gospodarczą w zakresie szeroko pojętej działalności telekomunikacyjnej, w ramach której zawiązali (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. (zajmującą się gramami internetowymi), a następnie, tj. od 2010 r., zaczęli rozwijać (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. (zajmującą się dostawą internetu do (...) miejscowości).

(dowód: wydruk – k. 65-67; zeznania świadka T. P. – k. 151-153, nagranie: 00:06:00-00:26:38; zeznania powoda K. W. – k. 192-194, nagranie: 00:21:02-00:37:53)

Z kolei J. M., prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w W., zajmuje się działalnością w zakresie telekomunikacji przewodowej.

(dowód: wydruk z (...) k. 94-95)

W dniu 28 kwietnia 2014 r. pomiędzy (...) k. s. z siedzibą w B. (Zleceniobiorcą), reprezentowaną przez K. W., a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. (Zleceniodawcą), reprezentowaną przez T. P., zawarta została umowa na świadczenie usług doradczych.

Przedmiot umowy stanowiło świadczenie przez Zleceniobiorcę na rzecz Zleceniodawcy, w związku z realizacją projektu „Wdrożenie planu rozwoju eksportu innowacyjnych usług firmy (...) Sp. z o.o.”, usług doradczych w zakresie: określenia, wyselekcjonowania, sprawdzenia wiarygodności grupy docelowej potencjalnych partnerów handlowych, przygotowania ofert współpracy oraz negocjacji handlowych na rynku czeskim i słowackim – przygotowanie dwóch raportów końcowych; organizacji spotkań z wyselekcjonowanymi partnerami handlowymi na rynku czeskim oraz słowackim; opracowania strategii wprowadzenia nowych produktów na rynki docelowe, w tym analizę cyklu życia produktu na wybranych rynkach docelowych, analizę wyglądu produktu pod kątem potrzeb wybranych rynków docelowych, analizę wyglądu i bezpieczeństwa produktu oraz opakowania na dwóch z rekomendowanych rynków docelowych Czechy i Słowacja – przygotowanie dwóch raportów końcowych (§ 1 ust. 1).

Za wykonanie przedmiotu umowy, Zleceniodawca miał zapłacić Zleceniobiorcy wynagrodzenie w wysokości 150.000 zł (§ 4 ust. 1). Wynagrodzenie miało być płatne przelewem na rachunek Zleceniobiorcy zamieszczony na fakturze w terminie 14 dni od dnia wystawienia faktury (§ 4 ust. 2).

(dowód: umowa – k. 51-53; faktura VAT – k. 54)

W dniu 14 października 2014 r. pomiędzy (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. (Zleceniodawcą), reprezentowaną przez T. P. (mającego doświadczenie w zawieraniu tego typu umów), a J. M. (Wykonawcą) zawarta została umowa.

Przedmiotowa umowa określała zasady oraz warunki współpracy Stron w zakresie wykonania prac związanych z Generalnym Wykonaniem Projektu pod nazwą „Budowa światłowodowej sieci internetowej dla 800 odbiorców końcowych w L.”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju

Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, w tym wykonania prac projektowych oraz zakup i instalacja urządzeń telekomunikacyjnych niezbędnych do realizacji projektu (§ 1 ust. 1).

Wartość powierzonych robót Strony określiły na kwotę 2.119.714.92 zł netto plus obowiązująca na moment wystawienia faktury stawka podatku VAT (§ 3 ust. 1 zdanie pierwsze).

(dowód: umowa – k. 38-42; zeznania pozwanego J. M. – k. 194-197, nagranie: 00:37:58-01:08:55)

W dniu 27 października 2014 r., po kilkumiesięcznych negocjacjach, pomiędzy J. M. (Zleceniodawcą) a (...) k. s. z siedzibą w B. (Spółką), reprezentowaną przez K. W., z ramienia którego działał T. P., zawarta została umowa. T. P. bowiem liczył na otrzymanie stosownej prowizji w związku z uprzednim pozyskaniem klienta ((...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L.) dla J. M..

Mocą przedmiotowej umowy Zleceniodawca zlecił Spółce, a Spółka zobowiązała się do wykonania czynności zmierzających do skojarzenia Zleceniodawcy z innym podmiotem trzecim prowadzącym działalność w branży telekomunikacyjnej (Kontrahentem) w celu zawarcia kontraktu na usługi/towary oferowane przez Zleceniodawcę o potencje finansowym opiewającym na kwotę co najmniej 2.100.000 zł netto pomiędzy Zleceniodawcą a Kontrahentem (§ 1 ust. 1).

Z tytułu świadczonych przez Spółkę na rzecz Zleceniodawcy usług, Zleceniodawca został zobowiązany do zapłaty na rzecz Spółki jednorazowego wynagrodzenia w kwocie 300.000 zł, która to kwota jest równa kwocie netto (§ 3 ust. 1). Zleceniodawca został zobowiązany do zapłaty wynagrodzenia na rzecz Spółki w terminie 14 dni od dnia, kiedy wartość wykonanych przez Zleceniodawcę usług bądź zakupionych przez Kontrahenta towarów będzie wynosić 700.000 zł brutto. Obowiązek zapłaty wynagrodzenia na rzecz Spółki aktualizował się bezwarunkowo w dniu, kiedy wartość wykonanych usług bądź zakupionego towaru wyniesie 700.000 zł brutto. W celu uniknięcia jakichkolwiek wątpliwości zrealizowanie Kontraktu na kwotę 2.100.000 zł netto stanowi wartość potencjalną i jego ostateczna wysokość zależeń będzie jedynie od ustaleń poczynionych pomiędzy Kontrahentem a Zleceniodawcą. Wartość kontraktu na kwotę niższą niż określony wyżej potencjał nie będzie w jakikolwiek sposób wpływać na obowiązek zapłaty wynagrodzenia przez Zleceniodawcę na rzecz Spółki (§ 3 ust. 2).

W przypadku opóźnienia w zapłacie wynagrodzenia, Spółka będzie uprawniona do naliczania i żądania od Zleceniodawcy odsetek za opóźnienie w wysokości odsetek maksymalnych, o których mowa w art. 359 § 2¹ Kodeksu cywilnego (§ 3 ust. 7).

W celu zabezpieczenia zapłaty przez Zleceniodawcę na rzecz Spółki wynagrodzenia w łącznej kwocie 300.000 zł brutto, która to kwota jest jednocześnie kwotą netto, wraz z oprocentowaniem sumy wekslowej na zasadach określonych w ust. 7, Zleceniodawca w chwili zawarcia umowy złożył na rzecz Spółki weksel zupełny wystawiony na kwotę 300.000 zł brutto, która to kwota jest jednocześnie kwotą netto (§ 3 ust. 8).

(dowód: umowa – k. 32-37; korespondencja e-mail – k. 63-64; zeznania świadka P. S. – k. 153-155, nagranie: 00:26:55-00:41:28; zeznania świadka T. P. – k. 151-153, nagranie: 00:06:00-00:26:38)

W celu zabezpieczenia roszczeń (...) k. s. z siedzibą w B. wynikających z zawartej umowy, J. M. w dniu 27 października 2014 r. wystawił i wręczył Spółce weksel własny zupełny na zlecenie, opiewający na kwotę 300.000 zł wraz z odsetkami w skali 12% rocznie, płatny w terminie 7 dni po okazaniu.

Prawa z weksla zostały przeniesione w drodze indosu przez (...) k. s. z siedzibą w B. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.. T. P., jako członek zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., od dłuższego czasu współpracował z (...) k. s. z siedzibą w B., świadcząc na jej rzecz usługi doradztwa ekonomicznego i finansowego. W ramach zapłaty za rzeczony weksel przyjął on przedmiotowy weksel.

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. przeniósł prawa z weksla na rzecz K. W.. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. zajmuje się pozyskiwaniem klientów dla towarzystwa funduszy inwestycyjnych, a K. W. pozyskał dla Spółki nabywcę certyfikatów inwestycyjnych. Dlatego też T. P., działający w imieniu i na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., wręczył weksel K. W. jako zapłatę za pozyskanie klientów do funduszu inwestycyjnego.

(dowód: weksel – k. 5-5v.; zeznania świadka T. P. – k. 151-153, nagranie: 00:06:00-00:26:38; zeznania powoda K. W. – k. 192-194, nagranie: 00:21:02-00:37:53)

W dniu 17 grudnia 2014 r. (...) k. s. z siedzibą w B. wystawił fakturę VAT nr (...), opiewającą na kwotę 300.000 zł, płatną do 31 grudnia 2014 r., a wynikającą ze świadczonych usług doradczych na podstawie zawartego uprzednio kontraktu. J. M., oprócz zwrócenia uwagi na błędnie wskazaną firmę, nie kwestionował zasadności wystawienia przez Spółkę faktury VAT i konieczności uregulowania należności z niej wynikającej. Przedmiotowa faktura jednakże nie została zapłacona przez J. M. w zakreślonym terminie, co więcej – została wyksięgowana z kosztów uzyskania przez niego przychodów, o czym (...) k. s. z siedzibą w B. nie został już poinformowany.

(dowód: korespondencja e-mail – k. 61-62; k. 136-140; oświadczenie – k. 189; oświadczenie – k. 190; zeznania świadka P. S. – k. 153-155, nagranie: 00:26:55-00:41:28; zeznania pozwanego J. M. – k. 194-197, nagranie: 00:37:58-01:08:55)

W dniu 7 kwietnia 2015 r. (...) k. s. z siedzibą w B. poinformował J. M., iż w dniu 27 października 2014 r. został wypełniony weksel własny na zlecenie na kwotę 300.000 zł wraz z odsetkami w skali 12% rocznie. Jednocześnie wezwano J. M. do wykupienia rzeczzonego weksla w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania.

(dowód: wezwanie – k. 7; z.p.o. – k. 6-6v.)

Przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w Legionowie L. C. toczyło się postępowanie zabezpieczające w sprawie Km 1471/16 z wniosku uprawnionego K. W. przeciwko obowiązanemu J. M.. Postanowieniem z 21 kwietnia 2016 r. w sprawie Km 1471/16 Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Legionowie L. C. ustalił koszty zastępstwa prawnego w postępowaniu zabezpieczającym na kwotę 3.600 zł oraz ustalił koszty postępowania o wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu w sprawie w łącznej wysokości 8.933,28 zł. Dodatkowo Komornik zakończył postępowanie o wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu.

(dowód: postanowienie – k. 108-108v.)

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie wskazanych wyżej dokumentów, albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne osoby w ramach wykonywanych przez nie czynności, a strony w toku rozprawy nie kwestionowały ich prawdziwości. Sąd dokonując ich kontroli od strony formalnej i zawartości merytorycznej również nie dopatrzył się uchybień ani śladów wskazujących na ich fałszowanie przez podrabianie lub przerabianie.

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły również zeznania przesłuchanych w sprawie świadków oraz stron. Świadek T. P. i powód K. W. wyjaśnili okoliczności towarzyszące indosowaniu wystawionego przez J. M. weksla, któremu przydawali realną funkcję płatniczą. Dodatkowo świadek P. Skup i pozwany J. M. potwierdzili, iż J. M. nie kwestionował zasadności wystawienia przez (...) k. s. z siedzibą w B. faktury VAT i konieczności uregulowania należności z niej wynikającej. Ich zeznania były logiczne i spójne oraz znajdowały potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie. Zeznania świadków i stron, w połączeniu z dokumentami, pozwoliły na prawidłowe odtworzenie stanu faktycznego niniejszej sprawy.

Jednocześnie Sąd na podstawie art. 207 § 3 i 6 k.p.c. zezwolił pozwanemu J. M. na złożenie pisma procesowego z 24 października 2016 r. (postanowienie – k. 192, nagranie: 00:17:20-00:19:16), albowiem jego przedłożenie nie powodowało zwłoki w rozpoznaniu sprawy, a część z przedłożonych dokumentów (w postaci wydruków ze stron internetowych oraz informacji odpowiadających odpisom aktualnym z KRS) dostępna jest bezpośrednio w internecie. Nadto Sąd oddalił wniosek pozwanego J. M. o zobowiązanie (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w

W. do przedstawienia rejestru VAT (postanowienie – k. 197, nagranie: 01:13:16-01:13:49), gdyż wniosek ten w ocenie Sądu jawił się jako spóźniony (kwestia świadczonych usług doradczych na rzecz Spółki (...) i wzajemnych rozliczeń podnoszona była już w toku przesłuchania świadków w dniu 9 sierpnia 2016 r.), a jego przeprowadzenie skutkowałoby zwłoką w rozpoznaniu sprawy (konieczność zwrócenia się do podmiotu zewnętrznego).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo było zasadne i jako takie zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Zgodnie z klasyczną definicją weksel stanowi papier wartościowy o cechach ściśle przez prawo wekslowe przepisanych, w którym inkorporowane jest abstrakcyjne zobowiązanie zapłacenia sumy pieniężnej. W praktyce jednak weksel najczęściej zabezpiecza inne zobowiązanie (tzw. zobowiązanie podstawowe), będąc wtedy nazywanym wekslem gwarancyjnym. Na funkcję zabezpieczającą weksla, jako istotną z uwagi na jego częste wykorzystanie w praktyce, wielokrotnie zwracał uwagę Sąd Najwyższy. W jednym z orzeczeń wyjaśniał, że łączność obydwu zobowiązań polega na tym, że spełnienie jednego ze świadczeń powoduje wygaśnięcie drugiego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2005 roku, sygn. akt IV CK 362/04, LEX nr 589994). Jednak abstrakcyjność weksla przejawia się w tym, że zobowiązanie podstawowe i zobowiązanie wekslowe są odrębnymi stosunkami prawnymi. Funkcja gwarancyjna nie wyklucza, że weksel pozostaje abstrakcyjnym papierem wartościowym i jako taki może stanowić podstawę do realizacji uprawnień jego posiadacza (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 9 marca 2016 r., sygn. akt II FSK 55/14, LEX nr 1998538).

Na gruncie niniejszej sprawy pomiędzy stronami nie były sporne charakter i funkcja wystawionego przez J. M. weksla, który zabezpieczał roszczenie (...) k. s. z siedzibą w B. wynikające z zawartej umowy z 27 października 2014 r. Jednocześnie strona pozwana nie podnosiła zarzutów dotyczących formalnej ważności sporządzonego dokumentu wekslowego. Sąd również nie znalazł jakichkolwiek podstaw ku temu, aby kwestionować jego ważność. Tym samym spełnienie warunków przewidzianych w treści art. 101 ustawy z 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (t. jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 160, dalej jako: pr. weksl.) sprawia, że dokument staje się prawnie doniosłym papierem wartościowym, którego istotą jest abstrakcyjność wynikającego z niego zobowiązania. Dodatkowo w judykaturze podkreśla się, że w postępowaniu o wydanie nakazu zapłaty na podstawie weksla powód jest obowiązany przedłożyć weksel i co do zasady jest to dowód wystarczający dla uznania zasadności jego żądania. Ciężarem dowodu przeciwnego natomiast obciążony jest pozwany (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 4 kwietnia 2013 r., sygn. akt I ACa 1244/12, LEX nr 1313440).

W zarzutach od nakazu zapłaty pozwany J. M. podniósł w pierwszej kolejności zarzut pozorności indosu, skutkujący brakiem legitymacji formalnej indosatariusza, a także zarzut nabycia weksla świadomie w celu pozbawienia pozwanego możliwości zgłoszenia zarzutów ze stosunku osobistego (art. 17 pr. weksl.).

W tym miejscu wskazać wypada, że przepis art. 11 ust. 1 pr. weksl. przewiduje możliwość przeniesienia wierzytelności wekslowej w wyniku indosu, choćby weksel nie był wystawiony na zlecenie. Z treści znajdującego się w aktach sprawy weksla nie wynika wyłączenie możliwości indosu, przeciwnie – weksel wystawiony został „na zlecenie”. W literaturze i orzecznictwie Sądu Najwyższego ukształtowane zostało już stanowisko, że pierwszy indos powinien pochodzić od remitenta (por. wyrok Sąd Najwyższy z 23 lutego 1981 r., sygn. akt IV PR 30/81, OSNC 1981/9/176; wyrok Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 1963 r., sygn. akt I CR 213/62, OSNC 1964/6/13). Oznacza to, że przenieść wierzytelność z weksla może jej pierwszy wierzyciel wekslowy, a skuteczność takiego przeniesienia uwarunkowana jest m. in. istnieniem właściwego podpisu remitenta lub podmiotów go reprezentujących. W wyniku indosu rozszerzony zostaje także krąg dłużników wekslowych, ponieważ indosant – w braku odmiennego zastrzeżenia – odpowiada za przyjęcie i za zapłatę weksla (art. 15 pr. weksl.).

Przepis art. 16 ust. 1 pr. weksl. przewiduje tzw. formalną legitymację wekslową. Uprawnienia z weksla mogą przysługiwać i być wykonywane jedynie przez osobę, której przysługuje wspomniana legitymacja. Na rzecz osoby legitymowanej formalnie prawo wekslowe tworzy domniemanie prawne, gdy spełnione zostały dwa elementy: władanie wekslem i nieprzerwany szereg (ciąg) indosów na wekslu. O istnieniu władania rzeczą decydują przepisy

prawa rzeczowego (art. 336 k.c.). Natomiast o nieprzerwanym ciągu (sekwencji) indosów można mówić wówczas, gdy indosatariusz wywodzi swoje uprawnienie z poprzedniego indosu, który został na jego rzecz dokonany lub z indosu in blanco. Szereg indosów musi więc kończyć się na aktualnym posiadaczu weksla. Domniemanie legitymacji formalnej wzmacnia sytuację prawną indosatariusza i istotnie ułatwia obieg weksla (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 19 stycznia 2006 r., sygn. akt IV CK 335/05, LEX nr 527092). Znaczenie formalnej legitymacji wekslowej zatem przejawia się przede wszystkim w tym, że przedłożenie weksla zawierającego nieprzerwany ciąg indosów, stanowi w procesie o zapłatę sumy wekslowej wystarczający ze strony powoda dowód dochodzonego roszczenia. Tym samym w procesie wekslowym to nie powód ma obowiązek udowodnienia przysługiwania mu prawa, ale to pozwany ma obowiązek udowodnić, że prawo to na rzecz powoda nie powstało, czy też, że prawo to powodowi nie przysługuje (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 24 listopada 2010 r., sygn. akt II CSK 296/10, LEX nr 970073).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, iż powód K. W., aktualny posiadacz wystawionego przez pozwanego J. M. weksla zupełnego, wywodzi swe uprawnienie do dochodzenia należności wekslowej z nieprzerwanego szeregu indosów. Jednocześnie strona pozwana nie zdołała, pomimo ciężącego na niej w tej mierze obowiązku dowodowego, wykazać okoliczności, jakoby którykolwiek z dokonanych indosów miał charakter indosu pozornego. Dokonany indos bowiem uznać należy za pozorny w rozumieniu art. 83 § 1 k.c., jeśli wynika to z treści umowy o przeniesieniu praw z weksla. Mianowicie wówczas, gdy przeniesienie praw z weksla nastąpiło wyłącznie w celu egzekwowania należności od pozwanego, po czym zobowiązanie podlegało zwrotowi pierwotnemu wierzycielowi wekslowemu, który zobowiązał się pokryć koszty sądowe, a powodowi wypłacić jedynie stosowne wynagrodzenie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 15 kwietnia 2014 r., sygn. akt I ACa 108/14, LEX nr 1493789).

Czynione indosy natomiast znajdowały swoje gospodarcze uzasadnienie w nawiązanej pomiędzy K. W. a T. P. współpracy biznesowej i wymianie handlowej z nią związanej. Podmioty przenoszące prawa z weksla traktowały rzeczony weksel jako środek płatniczy, korzystając w ten sposób z jego funkcji płatniczej. Dobra sytuacja finansowa J. M. znana była stronom dokonującym transakcji, które miały świadomość, iż ewentualne egzekwowanie zapłaty z weksla winno gwarantować zaspokojenie wierzycielności. Co więcej, o rzekomej pozorności dokonywanych indosów nie może świadczyć ostateczny „powrót” weksla do rąk K. W.. Pierwotnym wierzycielem wekslowym był bowiem (...) k. s. z siedzibą w B., którego jedynie komplementariuszem był K. W., wobec czego brak jest w tym zakresie tożsamości podmiotów.

Stosownie natomiast do dyspozycji przepisu art. 17 pr. weksl. osoby, przeciw którym dochodzi się praw z wekslu, nie mogą wobec posiadacza zasłaniać się zarzutami, opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz, nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika. Przepis ten nie ma na celu podważania abstrakcyjnego charakteru zobowiązania wekslowego. Jego istotą jest brak konieczności wykazania przez wierzyciela wekslowego istnienia podstawy tego zobowiązania w stosunku cywilnoprawnym łączącym wystawcę i odbiorcę weksla (remitenta). Pozwala on jedynie na złagodzenie odpowiedzialności dłużników wekslowych przez umożliwienie im odwołania się w drodze wyjątku do stosunku osobistego łączącego wystawcę weksla i remitenta w drodze zarzutów dopuszczonych przez prawo wekslowe. Ich konstrukcja wpływa również na rozkład ciężaru dowodu w procesie, w którym powód dochodzi należności z weksla. Przepis ten obciąża bowiem dłużnika wekslowego ciężarem udowodnienia okoliczności wymienionych w art. 17 prawa wekslowego, w celu zwolnienia się z zobowiązania wekslowego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 23 października 2008 r., sygn. akt V CSK 71/08, LEX nr 485921).

Świadome działanie na szkodę dłużnika ma miejsce wówczas, gdy nabywca weksla w chwili jego nabywania wiedział o istnieniu po stronie dłużnika podstaw do zarzutu wobec poprzedniego posiadacza i miał świadomość możliwości wyrządzenia dłużnikowi szkody lub się na to godził. Przy czym należy przyjąć, że każde pozbawienie dłużnika przysługujących mu zarzutów jest działaniem na jego szkodę. Działanie na szkodę dłużnika wekslowego istnieje nie tylko wtedy, gdy indosant i przejemca weksla działają rozmyślnie na szkodę dłużnika, lecz także wtedy, gdy mają świadomość, że z ich działania (z indosu) powstać może dla dłużnika szkoda. Nabywca weksla działa świadomie na szkodę dłużnika, gdy w chwili nabycia weksla wie o istnieniu po stronie dłużnika podstawy do zarzutu wobec

poprzedniego posiadacza weksla i nabywając weksel, chce pozbawić dłużnika, ze szkodą dla niego, możliwości podniesienia tego zarzutu. Zaniedbanie sprawdzenia opisanych wyżej okoliczności, musi być poczytane za rażące niedbalstwo w rozumieniu art. 10 pr. weksl. i działanie na szkodę dłużnika. Konsekwencją tego stanu rzeczy jest stosowanie przepisu art. 17 pr. weksl. dającego podstawę do zasłaniania się przez dłużnika zarzutami opartymi na stosunkach osobistych z wystawcą (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 21 października 1998 r., sygn. akt II CKN 10/98, LEX nr 34883; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 24 października 2010 r., sygn. akt I ACa 285/13, LEX nr 1388849).

W tym miejscu podnieść wypada, że zgodnie z ustawą Prawo wekslowe każde zbycie weksla w formie indosu czynione jest niejako na szkodę dłużnika wekslowego, albowiem pozbawia go możliwości powoływania się na zarzuty wynikające ze stosunku podstawowego. Tym samym nie sposób przyjąć generalnej koncepcji, jakoby samo puszczenie weksla w obrót w każdym wypadku stanowiło świadome działanie na szkodę dłużnika. Podkreślić należy, że J. M., oprócz zwrócenia uwagi na błędnie wskazaną firmę, nie kwestionował zasadności wystawienia przez (...) k. s. z siedzibą w B. faktury VAT nr (...) z 17 grudnia 2014 r., a w konsekwencji konieczności uregulowania należności z niej wynikającej. Zachowanie J. M. zatem nie dawało żadnych podstaw ku temu, aby przyjąć, że dłużnik kwestionował na ówczesnym etapie (grudzień 2014 r.) swoje zobowiązanie względem Spółki. Przedmiotowa faktura jednakże nie została zapłacona przez J. M., co więcej – została ona wyksięgowana z kosztów uzyskania przez niego przychodów. Niemniej jednak nie jest znana data tego wyksięgowania, a co ważniejsze – J. M. nie poinformował wystawcy faktury, że takie wyksięgowanie miało w ogóle miejsce. Tym samym wystawca faktury miał prawo zakładać, że wierzytelność rzeczywiście istnieje i nie jest kwestionowana. Dopiero w toku niniejszego procesu, co stanowiło być może formę podjętej obrony, szeroko rozumiana strona powodowa powzięła wiadomość o wyksięgowaniu faktury VAT nr (...).

Jednocześnie, w ocenie Sądu, nie sposób wykluczyć, że umowa z 27 października 2014 r. dotyczyła transakcji, która została uprzednio zawarta, gdyż takowe transakcje zdarzają się na rynku (na co wskazywał T. P. w toku swoich zeznań – „chciałem uzyskać jeszcze jakąś korzyść”). Rolą Sądu natomiast w toku niniejszej sprawy nie było oznaczenie konkretnego stosunku podstawowego, u którego podstaw legło wystawienie weksla, a jedynie ustalenie, czy nabywca weksla w momencie dokonywania indosu miał świadomość kwestionowania wierzytelności przez dłużnika. Pozwany J. M., pomimo ciężącego na nim obowiązku w tym zakresie, nie udowodnił, jakoby skutecznie zakwestionował wierzytelność wynikającą z wystawionej faktury VAT nr (...) z 17 grudnia 2014 r., a co za tym idzie – aby zachodziło w rozpoznawanej sprawie świadome działanie nabywców praw z weksla na szkodę dłużnika J. M..

Rozpoznając zatem spór w granicach określonych zarzutami od nakazu zapłaty, a także uwzględniając okoliczność, że zarzuty pozwanego J. M. nie doprowadziły do tego, że spór ze stosunku prawa wekslowego przeniósł się na płaszczyznę stosunku podstawowego (prawa cywilnego), Sąd Okręgowy na podstawie art. 496 k.p.c. utrzymał w całości w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany przez tutejszy Sąd w dniu 29 marca 2016 r. w sprawie I Nc 97/16, w tym zawarte w nim rozstrzygnięcie o kosztach postępowania (w zakresie dotyczącym opłaty sądowej od pozwu w kwocie 3.750 zł). Dodatkowo należało zasądzić od pozwanego na rzecz powoda kwotę 14.417 zł tytułem dalszych kosztów procesu obejmujących koszty zastępstwa procesowego, stosownie do treści art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 punkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804), powiększone o należną opłatę skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Nadto Sąd przyznał uprawnionemu K. W. koszty prowadzonego postępowania zabezpieczającego należne od obowiązanego J. M.. Zasadą bowiem jest, że o kosztach postępowania zabezpieczającego rozstrzyga sąd w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie, a o kosztach postępowania zabezpieczającego powstałych później rozstrzyga na wniosek strony sąd, który udzielił zabezpieczenia (art. 745 § 1 k.p.c.).

Przyjmuje się, że przepis art. 745 k.p.c. dotyczy wszystkich kosztów, które mogą powstać w postępowaniu zabezpieczającym, a zatem kosztów sądowych, kosztów wykonania zabezpieczenia, kosztów związanych z działaniem pełnomocnika i kosztów związanych z działaniem strony. Koszty te stanowią część składową wszystkich kosztów postępowania, w którym wydano tytuł zabezpieczający. W judykaturze jednolicie przyjmuje się, że orzekanie o kosztach postępowania zabezpieczającego w przedmiocie wykonania nakazu zapłaty, lub też wyroku będącego tytułem

zabezpieczenia, następuje na zasadach określonych w art. 770 k.p.c. w zw. z art. 743 k.p.c. Nie budzi również wątpliwości, że komornik w sposób wiążący ustala koszty wykonania zabezpieczenia, natomiast wysokość pozostałych kosztów ustala sąd i rozstrzyga o wszystkich kosztach w postanowieniu kończącym postępowanie w sprawie, w której udzielono zabezpieczenia, zgodnie z zasadami odpowiedzialności za wynik postępowania określonymi w art. 98 i nast. k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2005 r., sygn. akt III CZP 22/05, OSNC 2006/3/47; uchwała Sądu Najwyższego z 22 września 1995 r., sygn. akt III CZP 17/95, OSNC 1995/12/179; uchwała Sądu Najwyższego z 14 listopada 2012 r., sygn. akt III CZP 70/12, Biul. SN 2012/11; wyrok Sądu Najwyższego z 26 stycznia 2001 r., sygn. akt II CKN 366/00, Prawo Bankowe 2001/4; wyrok Sądu Najwyższego z 9 maja 2002 r., sygn. akt II CKN 639/00, Legalis nr 59094; postanowienie Sądu Najwyższego z 8 listopada 2006 r., sygn. akt III CZP 69/00, Biul. SN 2006/11; postanowienie Sądu Najwyższego z 15 kwietnia 2011 r., sygn. akt III CZP 13/11, Biul. SN 2011/5).

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Legionowie L. C. wiążąco ustalił koszty postępowania o wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu w sprawie Km 1471/16 na łączną kwotę 8.933,28 zł, która została w całości poniesiona przez powodowa K. W., wobec czego podlegała ona zwrotowi na jego rzecz od pozwanego J. M.. Dodatkowo strona powodowa poniosła w toku prowadzonego postępowania zabezpieczającego w sprawie Km 1471/16 koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3.600 zł (14.400 zł × 25%), zgodnie z § 8 ust. 1 punkt 7 w zw. z § 2 punkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1804).

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy na podstawie wskazanych przepisów orzekł jak w sentencji wyroku.